

Motion till riksdagen

1988/89:Jo791

av Leo Persson och Bo Finnkvist (s)

Ökad kunskap om björnen

Björnjakten i Sverige bedrivs sedan 1981 som en avlysningsjakt. Naturvårdsverket beslutar om det antal djur som får fällas inom de områden som bedöms ha beskattningsbara stammar och den tid jakten får pågå.

Länsstyrelsen avlyser sedan jakten om det i förväg bestämda antalet björnar fälls innan jakttiden är slut. Hittills fattade beslut har i stor utsträckning byggt på den kunskap som naturvårdsverket förvärvade 1975/76, då en total inventering av landets björnstim gjordes.

Det har emellertid i efterhand visat sig att dessa kunskaper blivit alltmer otillräckliga, vilket lett till stora svårigheter för naturvårdsverket vid tillståndsgivningen.

Inventeringen 1975/76 gav säkert en tämligen riktig bild av björnens utbredning, medan däremot antalsuppgifterna var behäftade med stor osäkerhet. Totaluppskattningen för hela landet – minst 386, högst 614 stycken – ger en antydning om detta.

För att kunna diskutera förslag om björnjakt i områden där sådan nu inte är tillåten eller ge generösare licenser än de som ges, krävs bättre kunskap om björntätheten i våra björnstammar än den som finns nu.

Sedan flera år tillbaka görs i både Sverige och Norge beräkningar av älgstammens utveckling med hjälp av älgjägarnas egna observationer under första älgjaksveckan och i vissa områden kompletteras älggräkningen från flygplan. Det ligger nära till hands att undersöka om man skulle kunna göra detsamma med björn. I så fall skulle man ha ett utomordentligt instrument för att kunna styra avskjutningen av björn till en riktigt nivå.

Påbörjade studier har hittills visat att rörligheten är mycket stor och att befintligt material är för bristfälligt för att säkert kunna ha grepp på björnstammens utveckling, vilket äventyrar björnjakten.

I årets budgetproposition talas om behovet av särskilda målinriktade studier och åtgärder rörande de hotade arterna. Dagens teknik inom framför allt de areella näringarna åstadkommer mycket snabba förändringar av djurens livsbetingelser. I budgetpropositionen skrivs vidare om behovet av särskilda program samt att det för genomförande av dessa handlingsprogram krävs utökade resurser. Detta är ett riktigt konstaterande och därför föreslås att naturvårdsverket bemyndigas att från B4-anslaget överföra medel till B9-anslaget motsvarande naturvårdsverkets äskande under B9-anslaget för att kunna slutföra det björnprojekt som påbörjades 1984.

Programmet bygger på pejling av radiomärkta björnar och den första björnen märktes 1984. Det gjordes i ett område i Jokkmokks fjällvärld när

naturvårdsverket hade arbetet i ett par års tid med undersökningar av sambandet mellan rennäringen och rovdjur.

Följande år fortsatte verksamheten i samarbete med jägarförbundet i detta område. Samtidigt påbörjades ett fältarbete i Orsa finnmark i Dalarna/Hälsingland. Undersökningsområdena kan alltså sägas ligga i den nordligaste respektive sydligaste delen av artens utbredningsområde på den skandinaviska halvön. Behov föreligger om utökning av undersökningsområdet att i söder omfatta hela norra Dalarna och Härjedalen samt norra Värmland och gränsområdet i den svensk/ norska fjällkedjan i Hedmarks fylke. Samarbete mellan naturvårdsverket och Direktoratet for Naturforvaltning i Norge har inletts.

Den fortsatta verksamheten inom programmet beräknas omfatta märkning av björnar, pejling av de märkta djuren samt bearbetning av material och redovisning av resultat för att kunna ge en riktig bild av avskjutningstillgång av björn samt öka de allmänna kunskaperna.

Vad vi inte vet om björnarna

När infaller parningstiden? Det är genant att vi inte vet när björnens parningstid infaller, hur lång den är och om det finns skillnader mellan norra och södra delarna av artens utbredningsområde.

När går björnen i ide? Det kan tyckas vara en trivial fråga, men är ändå av praktisk betydelse. Både i Västerbotten och Jämtland sträcker sig jakten t.o.m. oktober månad och man kan fråga sig om detta är riktigt.

Hur stora hemområden har björnarna? Efter studier 1984/85 kom man fram till 120 m² för en märkt björn. I senare studier har ytan angetts till omkring 400 m².

Vilka biotopkrav har björnen? I flera olika björnprojekt har man försökt granska artens biotopkrav. Man har undersökt hur björnen rör sig i förhållande till vegetation, topografi m.m. Kunskaperna är emellertid fortfarande ytterst begränsade.

Hur ser björnarnas vandringar ut? Det har gjorts – och kommer säkert att göras – försök att uppskatta björntillgången i ett område med ledning av observationer av björnar. För att kunna göra detta behöver man bl.a. kunskap om hur björnen rör sig. Utländska källor (Valkenberg 1976) berättar om många olika rörelsesätt, men någon motsvarande kunskap är inte känd i Sverige enligt naturvårdsverket.

Finns det något samband mellan jaktmetod, ålder och könsfördelning bland björnar skjutna i Skandinavien? Från de jägare som skjutit björnar säger man att björnarna blir allt mindre för varje år och man frågar sig om det har med användningen av hundar att göra. Om de äldre björnarna lär sig undvika hundarna eller inte bryr sig om dem, medan det är de yngre och mera oerfarna som drabbas.

Detta är angelägna områden som programmet för björnprojektet tar upp och dess betydelse ökar i takt med krav om utökning av jakttilldelning och öppnande av nya områden för björnjakt.

Hemställan

Mot. 1988/89

Jo791

Med hänvisning till det ovan anförda hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av björnprojektets slutförande.

Stockholm den 24 januari 1989

Leo Persson (s)

Bo Finnkvist (s)